

2. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практич. посіб. – К.: Лібра, 2001.-840с.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" №996-ХІУ від 16.07.1999р.
4. Килячков Н. Основи бухгалтерського обліку: зарубіжний досвід // Міжнародний бухгалтерський облік. – 2006. – №11. – С. 33-53.
5. Пушкар М.С. Теорія і практика облікової політики: монографія. / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба – Тернопіль: Карт – бланш. 2009. – 260 с.

Довга Л., студентка ТНЕУ

КОНТРОЛІНГ РИЗИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Динамічність середовища функціонування підприємств та внутрішніх бізнес-процесів вимагає від менеджменту прийняття управлінських рішень переважно в умовах невизначеності, яка на сучасному ринку зазвичай сприяє реалізації ризик-факторів. У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність застосування таких інструментів фінансового управління, які дозволять ефективно відстежувати і контролювати потенційні ризики та їх наслідки.

Ризик є ймовірністю недосягнення обраних параметрів діяльності суб'єктів господарювання.

Методологія та інструментарій класичного ризик-менеджменту, реалізовані в західних компаніях упродовж останнього десятиліття, продемонстрували його недостатньо повну інтеграцію в загальну систему менеджменту підприємства.

Тому, саме об'єктивна необхідність підвищення ефективності функціонування системи управління ризиками зумовлює потребу в організації системи контролінгу на підприємстві та взаємодію процесу контролінгу і ризик-менеджменту.

Будучи органічно вбудованим у систему ризик-менеджменту, контролінг ризиків, на відміну від контролю, повинен охоплювати такі сфери :

- стратегічне планування діяльності підприємства, реновацію;
- оптимізацію бізнес-процесів прийняття рішення та впливу на ризики;
- комплексну оцінку поточного стану та ефективності управління;
- вдосконалення системи управлінського обліку та звітності.

Отже, серед російських та вітчизняних науковців, які займалися дослідженням сутності контролінгу ризиків, його методології та управління, відмітимо таких: Вітлинського В.В., Гранатурову В.М., Гончарову Д.С.,

Пушкаря М.С. та ін. Питання освоєння та розвитку технологій ризик-менеджменту підприємств досліджено в роботах Бланка І.О., Бочарова В.В. та ін.

Однак, серед вчених не існує єдиної думки щодо практичного впровадження та реалізації підсистеми контролінгу ризиків, тому необхідно з'ясувати переваги організації ефективної системи управління, в основі якої взаємодіють дві підсистеми: ризик-менеджмент та контролінг ризиків.

У системі управління діяльністю контролінг є концепцією, спрямованою на забезпечення підтримки збалансованості економіки підприємства та ефективного розвитку з метою прийняття оптимальних управлінських рішень.

Пропонуємо розглядати контролінг ризиків як підсистему управління, яка:

- 1) організовує та підтримує взаємозв'язок між формуванням інформаційної бази і процесами фінансового аналізу та планування ризиків;
- 2) координує діяльність з контролю за найбільш пріоритетними напрямками управління ризиками підприємства;
- 3) забезпечує своєчасне виявлення відхилень від планових показників такого управління та прийняття оперативних рішень.

Ефективний контролінг у поєднанні з ризик-менеджментом, на нашу думку, виконуватиме функції, система яких визначає наступні його цілі :

- визначення прийняттого рівня ризику та орієнтація на досягнення цілей, в рамках такого рівня: оптимізація і координація процесів ризик-менеджменту, в т. ч. раціоналізація управлінських рішень; максимально можлива адаптація управлінської інформації відповідно до потреб суб'єктів прийняття рішення;
- розробка організаційної політики, стратегії, процедур і регламентів методично забезпечених процесів виявлення і контролю ризиків;
- періодична оцінка ефективності прийнятої політики управління ризиками, тобто спостереження за реалізацією прийнятих рішень;
- визначення та діагностика за відхиленнями фактичних результатів ризик-менеджменту від очікуваних, ступеня і напрямку зміни фінансового стану і стабільності підприємства;
- своєчасна розробка оперативних рішень щодо ризиків відповідно до сформульованих цілей та запланованих показників з метою стабілізації фінансової діяльності об'єкта управління;
- відстеження змін зовнішнього фінансового середовища та внутрішніх умов функціонування підприємства;
- своєчасне виявлення важелів впливу таких змін на структуру і величини ризиків фінансово-господарської діяльності підприємства та зу-

мовлених ними потреб корегування оперативних цілей менеджменту [2, 152].

Побудова ефективної системи контролінгу ризиків на підприємстві повинна базуватись на дотриманні наступних принципів:

- відповідності спрямованості фінансової стратегії підприємства;
- методичної відповідності ризик-контролінгу методам аналізу і планування параметрів ризикових позицій;
- динамічності і багатофункціональності;
- попередження кризового розвитку;
- кількісної орієнтації стандартів контролінгу ризиків;
- зрозумілості системи;
- адаптивного характеру контролінгу;
- оптимізації затрат.

Дотримання зазначених принципів повинно здійснюватись на всіх етапах процесу контролінгу: проектування системи контролінгу, планування, розробка процесу управління ризиками, регулювання та моніторинг [1, 471].

Послідовність реалізації цих етапів на підприємстві вимагає:

- побудови системи показників;
- розробки узагальнюючих (агрегатних) показників;
- структурної оптимізації контрольної звітності;
- чіткої періодизації контролінгу ризиків;
- встановлення величини критичних відхилень контрольних показників;
- виявлення причин відхилень;
- створення алгоритмів та систематизації дій по нейтралізації відхилень за ризиковими позиціями (алгоритми можна виділити в три блоки: прийняття(бездіяльність), нейтралізація (усунення) і пристосування (зміна системи);
- аналіз і контроль реалізації процедурного обмеження та регулювання ризиків.

Вважаємо за необхідне виділити у процесі контролінгу ризиків такі етапи:

1) ідентифікація – передбачає виявлення максимально можливого числа істотних ризиків на ранніх стадіях їх виникнення і становить двоступеневий процес: ідентифікація ризиків окремих структурних підрозділів доповнюється процесом формування загального уявлення про ризики підприємства завдяки генеральній службі контролінгу. Етап базується на систематизації ризиків за попередньо визначеними для підприємства зонами

ризиків і передбачає формування категорій ризиків, які далі деталізуються по окремих їх видах;

2) оцінка та аналіз – визначення якісних параметрів і кількісної характеристики окремих ризиків підрозділів підприємства та їх сукупності через формування єдиного комплексного показника. Визначення ймовірності реалізації ризику та величини можливих наслідків. На цьому етапі ефективним є сценарне планування із встановленням для кожного параметра системи інтервалу відхилень, причинами яких є ризики підприємства;

3) звітність – полягає в розробці форматів ризик-звітності з подальшим наданням її центрам фінансової відповідальності за встановленим регламентом;

4) контроль – загальний контроль процесів управління ризиками, розробка рекомендацій та пропозицій щодо їх оптимізації.

Найбільш ефективним при організації системи контролінгу ризиків на підприємстві вважаємо синтез підходів, який дає змогу децентралізувати процес первинної ідентифікації ризиків і централізувати оцінку та управління ризиками.

Список використаної літератури:

1. Ільїна С.Б. Контролінг процесів господарської діяльності в харчовій промисловості [Текст]: навч. посібник / С.Б. Ільїна, Т.С. Журба. – К. : Професіонал, 2008. – 592 с.
2. Менеджмент організацій [Текст]: підручник / ред. Л.І. Федулова. – К. : Либідь, 2003. – 446 с.

Жубіль Г.В., викладач ТНЕУ

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Дослідження питання контролю є актуальним напрямом сучасного менеджменту, так як функція контролю є невід’ємною складовою ефективного управління, застосування якої дає можливість керівнику відстежувати хід виконання прийнятих управлінських рішень і вносити необхідні корективи.

Правильна постановка контролю вимагає дотримання діалектичної єдності трьох стадій: установлення фактів, критична їх оцінка, розробка заходів впливу на керований об’єкт у потрібному напрямку.

Контроль – багатоаспектне поняття. Якщо відмежуватись від конкретної сфери контролю, то його суть полягає в замірах і аналізі проходження та здійснення певних операцій, пов’язаних з реалізацією планів та програм, використанні одержуваної інформації для коригуючих дій.